

AKADEMIE VĚD
ČESKÉ REPUBLIKY

Škola českého jazyka a literatury pro pedagogy

5.–7. června 2013 v Praze

Školu českého jazyka a literatury pro pedagogy pořádá Akademie věd ČR, resp. Středisko společných činností AV ČR, v. v. i., ve spolupráci s Ústavem pro jazyk český AV ČR, v. v. i. (ÚJČ AV ČR, v. v. i.), a Ústavem pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. (ÚČL AV ČR, v. v. i.).

Seminář je určen aktivním **učitelům českého jazyka a literatury 2. stupně ZŠ, SOŠ, SOU a gymnázií**. Cílem Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy je účastníkům z řad pedagogů základních a středních škol **představit zajímavá témata a poslední trendy v českém jazyce a v české literatuře**. Po absolvování semináře každý pedagog získá **nové poznatky a nápady**, které následně může **aplikovat v praxi při výuce českého jazyka a literatury na příslušné škole**.

Oficiální **záštitu** Škole českého jazyka a literatury pro pedagogy **udělila** **předsedkyně Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Miroslava Němcová**.

Hodinová dotace je 16 vyučovacích hodin.

Škola českého jazyka a literatury **je akreditována v systému DVPP Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR pod č. j.: 6238/2012-25-155**.

Místo konání: budova Akademie věd České republiky, Národní 1009/3, Praha 1, sál č. 206.

Témata	Přednášející
Současná čeština – stav, vývojové tendence, společenské ovzduší	PhDr. Martin Prošek, Ph.D.
Současná česká próza	prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc.
Současný pravopisný systém češtiny	PhDr. Ivana Svobodová
Současná česká poezie	PaedDr. Jiří Zizler, CSc.
Český komiks	Mgr. Pavel Kořínek a Mgr. Michal Jareš
Využití elektronických zdrojů při výuce současné češtiny	PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D.
Exkurze	
Exkurze na pracoviště Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.	Ing. Pavel Janáček, Ph.D.
Exkurze na pracoviště Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i.	PhDr. Ivana Svobodová a kol.
Doprovodný program	
Památník národního písemnictví	

Program

středa 5. června 2013

8:30–9:00 hod.	registrace účastníků
9:00–9:05 hod.	zahájení Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy
9:05–10:50 hod.	přednáška (90 min.) s navazující diskusí (15 min.) Současná čeština – stav, vývojové tendence, společenské ovzduší PhDr. Martin Prošek, Ph.D. – Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, v. v. i., Praha
11:00–12:45 hod.	přednáška (90 min.) s navazující diskusí (15 min.) Současná česká próza prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc. – Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR, v. v. i., Praha
12:45–14:00 hod.	přestávka na oběd
14:00–16:00 hod.	Exkurze na pracoviště Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i. Ing. Pavel Janáček, Ph.D. – Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR, v. v. i., Praha Místo konání: Na Florenci 1420/3, vedle Masarykova nádraží
od 17 hodin	Památník národního písemnictví v Praze

čtvrtek 6. června 2013

9:00–10:45 hod.	přednáška (90 min.) s navazující diskusí (15 min.) Současný pravopisný systém češtiny PhDr. Ivana Svobodová - Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, v. v. i., Praha
11:00–12:45 hod.	přednáška (90 min.) s navazující diskusí (15 min.) Současná česká poezie PaedDr. Jiří Zizler, CSc. – Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR, v. v. i., Praha
12:45–14:00 hod.	přestávka na oběd
14:00–16:00 hod.	Exkurze na pracoviště Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i. PhDr. Ivana Svobodová a kolektiv Ústavu pro jazyk český Akademie věd ČR, v. v. i., Praha Místo konání: Letenská 4, Praha 1

pátek 7. června 2013

9:00–10:45 hod.	přednáška (90 min.) s navazující diskusí (15 min.) Český komiks Mgr. Pavel Kořínek a Mgr. Michal Jareš – Ústav pro českou literaturu Akademie věd ČR, v. v. i., Praha
11:00–11:15 hod.	předání osvědčení o absolvování
11:15–13:00 hod.	seminář (90 min.) s navazující diskusí (15 min.) Využití elektronických zdrojů při výuce současné češtiny PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D., Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, v. v. i., Praha
13:00 hod.	zakončení Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy

Anotace

Současná čeština – stav, vývojové tendence, společenské ovzduší

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

Přednáška si klade za cíl charakterizovat situaci současné češtiny a její vývojové tendence ve vztahu k vývoji současné společnosti a k potřebám školního vyučování mateřského jazyka. Na příkladech z praxe jazykové poradny Ústavu pro jazyk český budou posluchačům představeny nejvýraznější vývojové tendence současné češtiny v jednotlivých rovinách jazykové struktury. Ve výkladu přihlédneme také ke specifickým současným kodifikačním prostředím. Očekává se rovněž diskuse o tom, jak s inovačními jevy zacházet ve školské praxi.

PhDr. Martin Prošek, Ph.D., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Vědecký pracovník oddělení jazykové kultury Ústavu pro jazyk český a odborný asistent Katedry českého jazyka a literatury na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. Vystudoval Pedagogickou fakultu Západočeské univerzity v Plzni, obor český jazyk – anglický jazyk, a bohemistiku na Filozofické fakultě UK v Praze. Jeho profesním zájmem je teorie jazykové kultury, publikuje odborné práce v této oblasti a věnuje se též popularizaci jazyka v médiích (jazykové koutky pro ČRo Plzeň). Je spoluautorem Internetové jazykové příručky a knihy Každý den s češtinou.

Současná česká próza

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

Cílem přednášky je seznámit posluchače s proměnami české prózy tak, jak se projevovaly od devadesátých let do současnosti. Měla by tedy nejen podat základní informace o charakteru jednotlivých fází literárního života a o jeho transformacích, ale také představit nejvýraznější autorské osobnosti a jejich literární tvorbu, jakož i přehledně pojmenovat základní směry, klíčové dobové prozaické poetiky a nejvýraznější tematické okruhy, které určovaly a určují podobu té části současné literární produkce, která má aspiraci být slovesným uměním a podstatnou výpovědí o životě.

prof. PhDr. Pavel Janoušek, CSc., ÚČL AV ČR, v. v. i.

Absolvent FF UK, obory český jazyk, výtvarná výchova, divadelní a filmová věda. V ÚČL AV ČR působí od počátku 80. let, z toho jedenáct let působil ve funkci ředitele. Zaměřuje se na problematiku české literatury a dramatu 20. století. Pod jeho vedením vznikly Dějiny české literatury 1945–1989. Publikoval celou řadu studií i knih věnovaných mj. problematice psaní literárních dějin, českému dramatu a literární kritice, které se sám aktivně věnuje.

Exkurze na pracoviště Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

Exkurze se uskuteční v budově Ústavu pro českou literaturu AV ČR v ulici Na Florenci 1420/3, vedle Masarykova nádraží. Kancelářský, a dříve i obchodní, palác, který Akademie věd ČR získala do svého vlastnictví v roce 1998, představuje ukázkou kvalitní funkcionalistické výstavby meziválečné Prahy. Byl postaven podle návrhu architekta J. K. Říhy v letech 1926–1928 pro podnikatele L. G. Bondyho a jeho železářskou společnost Ferra, od konce druhé světové války se nacházel ve vlastnictví státu, sídlily zde úřady, drobné provozovny a posléze nakladatelská pracoviště nebo redakce časopisů. Generace milovníků dobré literatury byly zvyklé navštěvovat prodejnu Odeonu, sídlící v přízemí budovy, nyní zde má své knihkupectví Academia. Exkurze představí účastníkům Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy současné kulturní funkce objektu, kde sídlí několik akademických ústavů, knihovnu Ústavu pro českou literaturu AV ČR a její služby pro veřejnost a zejména pak nově přistavěnou část objektu, kde je umístěn přednáškový sál. Zde dojde na hlavní program exkurze: procházku virtuálním prostorem informací o české literatuře, který Ústav pro českou literaturu AV ČR nabízí na internetu učitelům, studentům i širší kulturní veřejnosti. Jednotlivé digitální knihovny, slovníky a databáze bibliografických či biografických informací budou představeny zejména s ohledem na svoji propojenost, na šíři potenciálních otázek, na něž nabízejí odpověď, a na možnost využití v rámci výuky. Z virtuálního do reálného světa se účastníci exkurze vrátí na závěr setkání, kdy se budou moci seznámit s nejstarším svazkem nacházejícím se ve fondu knihovny ÚČL AV ČR, v. v. i.

Průvodce exkurzí: Ing. Pavel Janáček, Ph.D., ÚČL AV ČR, v. v. i.

Literární historik a publicista. Vystudoval automatizované systémy řízení na VŠE (1991) a postgraduálně dějiny české literatury na FF UK (2000). V letech 1990–1995 byl redaktorem kulturní rubriky Lidových novin, od roku 1995 působí v Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v současnosti jako jeho ředitel. V letech 2003–2010 byl odborným asistentem FF UK. Vydal monografii Literární brak, Operace vyloučení, operace nahrazení (2004) a historicko-bibliografickou příručku Svět rodokapsu, Komentovaný soupis sešitových románových edic 30. a 40. let 20. století (2003, s Michalem Jarešem). Podílel se na Dějinách české literatury 1945–1989, díl 1–4 (2007–2008). Zabývá se dějinami české populární literatury a literární kultury.

Současný pravopisný systém češtiny

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

Přednáška bude zaměřena zejména na ty pravopisné jevy, které činí v praxi opakovaně potíže. Těžiště bude tvořit především psaní velkých písmen a interpunkce. Jde totiž o pravopisné oblasti, jejichž popis není v Pravidlech českého pravopisu zcela úplný. Z toho pramení i nejistota, zda u daného výrazu nebo spojení psát velké písmeno, nebo malé písmeno, a pochybnosti v kladení interpunkčních čárek. Právě v těchto pravopisných oblastech lze pozorovat i šíření nekodifikovaných podob, a to často i v korigovaných textech.

PhDr. Ivana Svobodová, ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Absolventka FF UK, obor český jazyk a literatura – občanská nauka, pracuje v oddělení jazykové kultury Ústavu pro jazyk český AV ČR a externě přednáší současný český jazyk na Fakultě sociálních věd UK. V letech 2004 až 2008 byla řešitelkou projektu Jazyková poradna na internetu, jejímž výsledkem je Internetová jazyková příručka, v současné době je řešitelkou projektu Psaní velkých písmen v češtině (2011–2013). Je spoluautorkou Pravidel českého pravopisu, učebnic češtiny pro základní a střední školy, členkou redakční rady časopisů Naše řeč a Český jazyk a literatura.

Současná česká poezie

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

Přednáška zmapuje a shrne vývojové tendence a charakteristické rysy české poezie po dějinné změně v listopadu 1989. Nejprve popíše výchozí stav znormalizované literatury a rozdělení do tří okruhů, dvou tzv. „druhého oběhu“, tj. exilové a samizdatové, a oficiální. V dalších částech se bude přednáška věnovat různým orientacím, literárním uskupením, generačním skupinám atd. v devadesátých a nultých letech až k aktuální situaci – mj. poezii spirituální a křesťanské, existenciální, surrealistické, i významným solitérům. Přednáška také upozorní na nejvýraznější díla uplynulých dvou desetiletí. Její součástí bude i seznámení s relevantní sekundární literaturou včetně příruček a monografií i bilance nejvýznamnějších institucí a akcí (mítinky, literární ceny, časopisy).

PaedDr. Jiří Zizler, CSc., ÚČL AV ČR, v. v. i.

Absolvent Pedagogické fakulty UK, obor český jazyk – občanská nauka. Od roku 1988 vykonával stáž v Ústavu pro českou literaturu AV ČR. Ve své práci se zaměřuje především na dějiny české literatury 20. století.

Exkurze na pracoviště Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

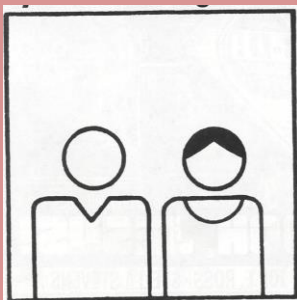
Účastníkům bude představena historie, struktura, činnost a výzkumný záměr Ústavu pro jazyk český AV ČR. Budou mít jedinečnou příležitost nahlédnout do unikátních prostor badatelského pracoviště Akademie věd ČR.

Ústav pro jazyk český Akademie věd ČR, v. v. i., je vědecké pracoviště zabývající se výzkumem českého jazyka v nejrůznějších aspektech – zkoumá češtinu současnou i historickou, spisovnou i nespisovnou, psanou i mluvenou. Péčí Ústavu pro jazyk český vznikají základní příručky o českém jazyce pro nejširší publikum (pravidla pravopisu, slovníky, mluvnice a populárně-vědecká literatura) i odborné publikace knižní a časopisecké; velké množství informací o češtině lze najít na jeho internetových stránkách. Široké veřejnosti je Ústav pro jazyk český znám zejména svým jazykovým poradenstvím a přednáškovou činností; mladé generaci se vědci z ústavu věnují mimo jiné při středoškolské a zvláště při vysokoškolské výuce.

Ústav pro jazyk český se pyšní stoletou historií, neboť navazuje na činnost Kanceláře Slovníku jazyka českého založené v roce 1911.

Průvodce exkurzí: PhDr. Ivana Svobodová, ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Pracuje v oddělení jazykové kultury Ústavu pro jazyk český AV ČR a externě přednáší současný český jazyk na Fakultě sociálních věd UK. V letech 2004 až 2008 byla řešitelkou projektu Jazyková poradna na internetu, jejímž výsledkem je Internetová jazyková příručka, v současné době je řešitelkou projektu Psaní velkých písmen v češtině (2011–2013). Je spoluautorkou Pravidel českého pravopisu, učebnic češtiny pro základní a střední školy, členkou redakční rady časopisů Naše řeč a Český jazyk a literatura.

Český komiks

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

V přednášce se pokusíme představit současný český komiks s jeho hlavními představiteli (mj. Jiří Grus, Lucie Lomová, Hza Bažant, Toy_Box, Nikkarin, dvojice Rudiš-Jaromír99) a typy nejrůznějších žánrů od sci-fi až po pokusy o realistický příběh ze současnosti. Zároveň bychom chtěli českou komiksovou tvorbu zařadit do jejího historického vývoje a případně i srovnat se světovým kontextem.

Mgr. Pavel Kořínek, ÚČL AV ČR, v. v. i.

Absolvent FF UK, obor český jazyk a literatura, doktorand tamtéž. V ÚČL působí od roku 2001 a zaměřuje se především na oblast popkultury a teorie komiksu, o kterém často přednáší.

Mgr. Michal Jareš, ÚČL AV ČR, v. v. i.

Absolvent FF UP v Olomouci, obor teorie a dějiny dramatických umění. V ÚČL působí od roku 1999 a mezi jeho badatelské specializace patří moderní česká poezie, dějiny nakladatelství, populární literatura a dějiny komiksu. Na tato témata publikoval i několik studií. Společně s Pavlem Janáčkem je autorem knihy Svět rodokapsu. Komentovaný soupis sešitových románových edic 30. a 40. let 20. století.

Využití elektronických zdrojů při výuce současné češtiny

Hodinová dotace: 2 vyučovací hodiny

V letech 1998–2010 odpovíděla jazyková poradna, kterou zaštiťuje oddělení jazykové kultury ÚJČ, na více než 71 500 dotazů položených elektronickou poštou. Tyto dotazy se staly důležitým východiskem při tvorbě Internetové jazykové příručky, která byla v roce 2009 oceněna Medailí MŠMT 1. stupně „za zlepšování podmínek pro výuku mateřského jazyka na všech typech škol“. Internetovou jazykovou příručku využilo již více než milion uživatelů češtiny a je dosud nejnavštěvovanější webovou stránkou Akademie věd ČR. Na internetových stránkách Ústavu pro jazyk český jsou dostupné rovněž elektronické archivy časopisu Naše řeč a Slovo a slovesnost, Příruční slovník jazyka českého a Slovník spisovného jazyka českého. Přednáška je věnována využití elektronických zdrojů při výuce současné češtiny.

PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D., ÚJČ AV ČR, v. v. i.

Garant programu Školy českého jazyka a literatury pro pedagogy.

Vědecká pracovnice a zástupkyně ředitele Ústavu pro jazyk český AV ČR. Absolvovala Filozofickou fakultu UK (filozofie – český jazyk a literatura) a Fakultu sociálních věd UK (mediální studia).

V ÚJČ vede oddělení jazykové kultury a jazykovou poradnu, externě vyučuje na FF UK. Je spoluautorkou televizního cyklu a stejnojmenné ediční řady O češtině, spoluautorkou Internetové jazykové příručky, monografie Jsme v češtině doma? a vedoucí redaktorkou časopisu Naše řeč.

K hlavním oborům jejího zájmu patří mediální a kulturní studia, sociolingvistika a především jazyková kultura a jazykové poradenství.

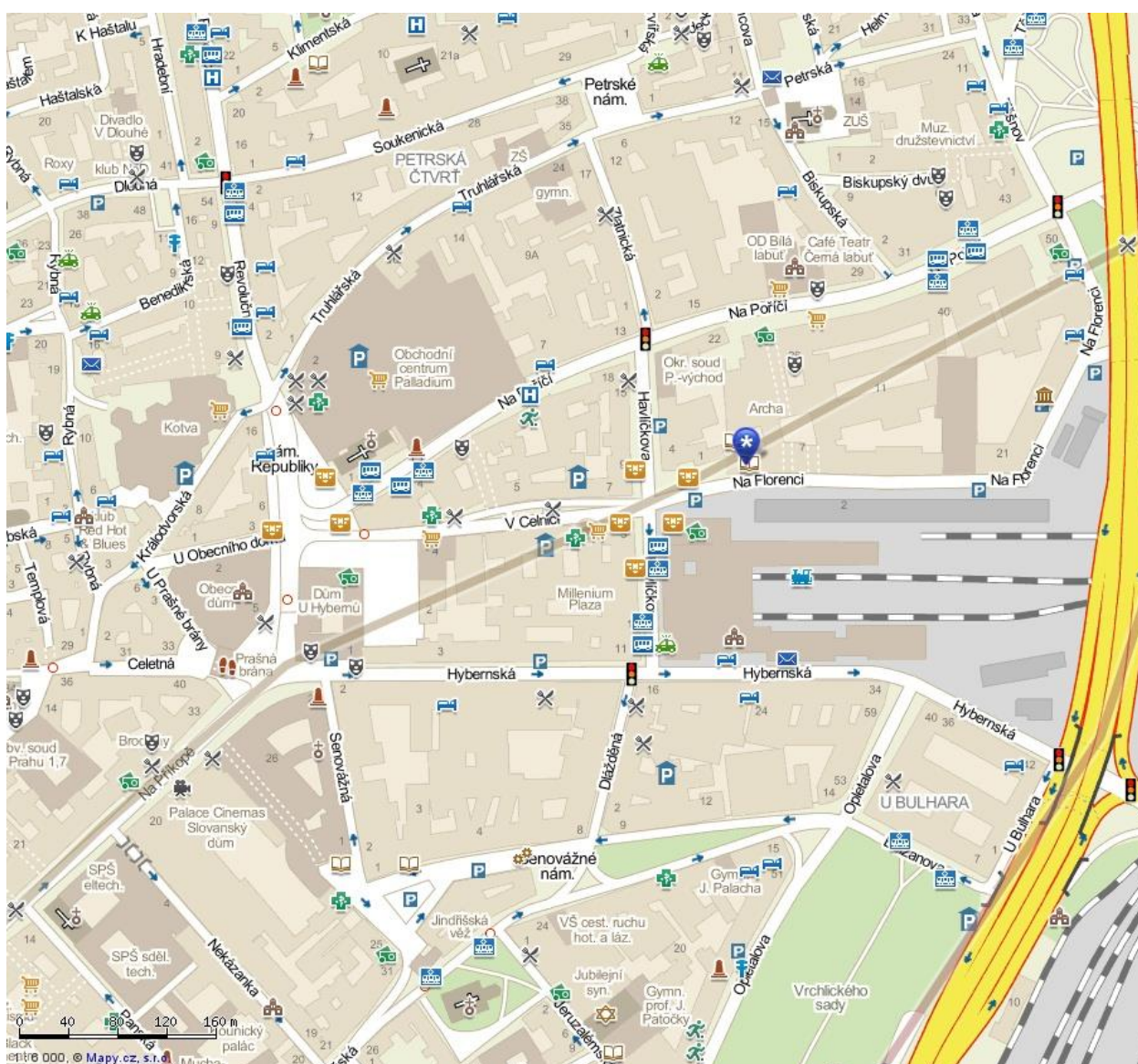
Mapky exkurze

1/ Pracoviště Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Adresa: Na Florenci 1420/3, Praha 1

Sraz exkurze: středa 5. 6. 2013, 14:00 hod. na „nádvoří“ domu před vstupem do studovny Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

MHD: metro B – stanice Náměstí republiky, tramvaj č. 3, 5, 14, 24, 26 – zastávka Masarykovo nádraží

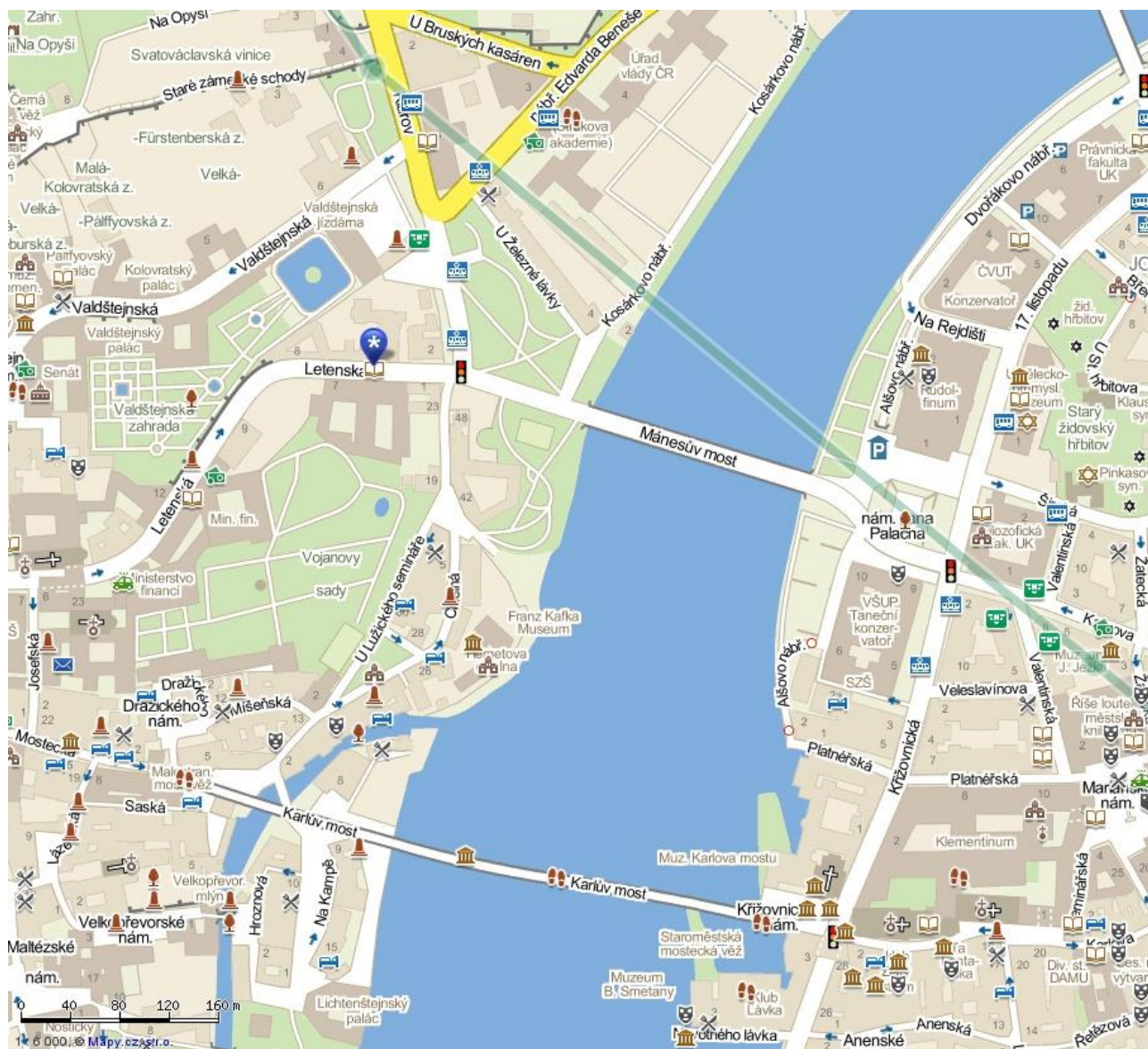

2/ Pracoviště Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i.

Adresa: Letenská 4, 118 51 Praha 1

Sraz exkurze: čtvrtek 6. 6. 2013, 14:00 hod. u vrátnice budovy

MHD: metro A – stanice Malostranská, tramvaj 12, 18, 20, 22 – zastávka Malostranská

Organizační zajištění:

Mgr. Monika Petržílková
Středisko společných činností AV ČR, v. v. i.
Odbor projektů a grantů
Národní 1009/3
110 00 PRAHA 1
Tel.: 724 943 813
E-mail: petrzilkova@ssc.cas.cz

- Přednášky pracovníků Ústavu pro jazyk český AV ČR, v. v. i., moderuje PhDr. Markéta Pravdová, Ph.D.
- Přednášky pracovníků Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i., moderuje Mgr. Vít Schmarc.